

Roma önkormányzatok: több a semminél

A cigány képviselők nagy része áldatlan körülmények között, tiszteletdíj nélkül dolgozik. Több mint felük csak a nyolc általánost végezte el. A helyzet siralmas. Mégis: valószínűleg még rosszabb lenne, ha nem volnának roma kisebbségi önkormányzatok.

Horváth Aladár, a Roma Polgárjogi Alapítvány vezetője szerint a kisebbségi önkormányzati rendszer csődöt mondott, nem építhető be a magyar közigazgatási és politikai struktúrába, megreformálhatatlan, életképtelen. *Kolompár Orbán*, az Országos Cigány Önkormányzat elnöke ezzel szemben úgy látja, hogy a roma társadalomnak különösen fontos a kisebbségi önkormányzatok léte, hiszen felszámolásuk esetén a cigányok érdekképviselést nélkül maradnának.

Kinek van igaza? *Kállai Ernő* tudományos kutató biztosra veszi, hogy a romák problémáit nem a kisebbségi önkormányzatok fogják megoldani, különösen nem úgy, hogy erre nincs is törvényi felhatalmazásuk. Ennek ellenére meggyőződése, hogy kisebbségi önkormányzatokra több okból is szükség van. A települések vezetői kénytelenek valamilyen mértékben komolyan venni ezeket a választott testületeket, amelyek nélkül nem lenne semmilyen erő,

amely arra készítetné a településeket, hogy megpróbálják orvosolni a roma lakosság gondjait. *Kállai* azt is kedvező fejleménynek tekinti, hogy a helyi cigány testületek egyre több olyan politikust nevelnek ki, aki aztán országos szintű vezetővé válik. A roma önkormányzatok sikeres

működéséhez ugyanakkor hiányoznak a szellemi és az anyagi feltételek. *Kállai* – aki nemrégiben megjelent könyvében több év kutatásainak eredményét foglalta össze – adatokkal is alátámasztja állítását. A cigány képviselők több mint fele legfeljebb az általános iskolát fejezte be, tizede még azt sem. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya mindössze hat százalék, igaz, ez is jelentős javulás.

Egy átlagos cigány kisebbségi önkormányzat évente kevesebb mint kétmillió forintból gazdálkodik. A roma képviselők hatvan százaléka csak költségtérítést kap, tiszteletdíjat nem, tíz százalékuk ingyen dolgozik. A testületek nagy része irodának alkalmatlan helyiségben működik, gyakran még telefonvonal se.

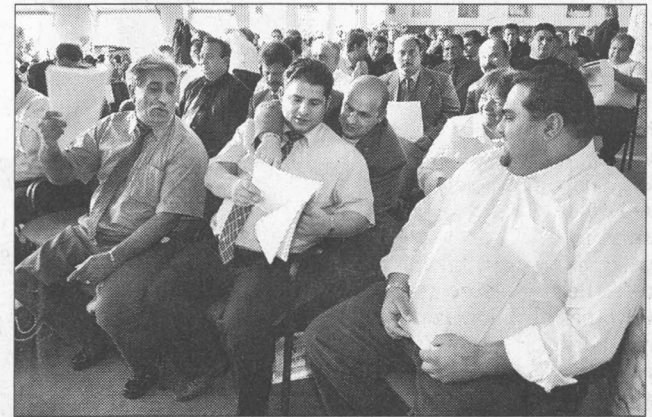
A parlament éppen most készül a törvények módosítására, de az eddigi jogszabályok értelmében bárki indulhatott, és bárki szavazhatott is a kisebbségi választásokon. A vizsgálatban szereplő százharminc település közül nyolcban nem cigányok is bekerültek a cigány önkormányzatokba. Általában egy-két emberről van szó, de egy Heves megyei községben és egy Komárom megyei városban nem romák

Ki nem szereti a cigányokat?

(százalék)

Forrás: MTA NÉPSZABADSÁG-grafika

FOTÓ: VELLEDETS ÉVA

Cigány önkormányzati képviselők: a problémák megoldására nincs törvényi felhatalmazásuk

vannak többségben a roma testületben. (Köztudott, hogy Jászladányban is ugyanez a helyzet.)

A választási szabályok – és azok következményei – azonban még a roma politikusok körében sem keltettek felháborodást. A cigány önkormányzatok vezetőinek fele azt még támogatná, hogy csak igazoltan cigány származású jelöltek indulhassanak, de többségük azzal már nem ért egyet, hogy csak cigányok szavazhassanak. *Kállai* szerint a helyi roma vezetők tartanak a romák szavazataitól, mert úgy érzik, hogy nem képesek megfelelni saját népcsoportjuk igényeinek. Nem is csoda: a törvény értelmében a kisebbségi önkormányzatok kulturális és oktatási feladatok ellátására jöttek létre, a cigány népesség azonban – eltérően a többi nemzetiségtől – elsősorban szociális gondjaira vár megoldást.

A kisebbségi önkormányzatoknak meglehetősen barátságatlan közegben kell működniük. A polgármesterek túlnyomó része úgy érzi, hogy minden „rendes fehér ember” alapvetően utálja a cigányokat. Másrészt általános nézetként jelenik meg az a vélekedés is, hogy tulajdonképpen csak a romák egyes csoportjait éri elutasítás: nem a régebben ott lakó és rendezetten élő romákkal van baj, hanem az úgynevezett lumpen elemekkel és az újonnan beköltözőkkel. Velük szemben általában azt hozzák fel, hogy „lusták”, „lopnak”, „másokon élőködnek”, „piszkosak és rendetlenek”. Meglepő módon ezeket a véleményeket sokszor a cigány önkormányzati képviselők is osztják. *Kállai Ernő* ezt azzal magyarázza, hogy így akarnak megfelelni a többségi társadalom elvárásainak.

CZENE GÁBOR